
НАУКОВО-ДОСЛІДНА ГРУПА:

Похил Володимир Іванович 

канд. с.-г. наук, доцент, завідуючий кафедри технології виробництва продукції тваринництва, біотехнологічний факультет
Дніпровський державний аграрно-економічний університет, Україна

Туринський Василь Михайлович

доктор сільськогосподарських наук, професор,
кафедра кафедри технологій у птахівництві, свинарстві та вівчарстві,
Національний Університет біоресурсів і природокористування України, Україна

Миколайчук Людмила Петрівна 

асистент кафедри технології виробництва продукції тваринництва,
біотехнологічний факультет
Дніпровський державний аграрно-економічний університет, Україна

Похил Олена Миколаївна 

канд. с.-г. наук, доцент кафедри технології виробництва і переробки продукції тваринництва, біотехнологічний факультет
Дніпровський державний аграрно-економічний університет, Україна

Богданова Наталія Василівна

доцент кафедри технологій у птахівництві, свинарстві та вівчарстві
Національний Університет біоресурсів і природокористування України, Україна

Рожков Володимир Вікторович

канд. с.-г. наук, доцент кафедри технології виробництва продукції тваринництва, біотехнологічний факультет
Дніпровський державний аграрно-економічний університет, Україна

Павленко Роман Анатолійович

аспірант
Дніпровський державний аграрно-економічний університет, Україна

ГЕНЕТИЧНІ АСПЕКТИ СТВОРЕННЯ ЗАВОДСЬКОГО ТИПУ АСКАНІЙСЬКОЇ ТОНКОРУННОЇ ПОРОДИ ОВЕЦЬ

Однією з основних проблем сучасності, що ставиться перед агропромисловим комплексом України є пошук шляхів і методів збільшення виробництва продуктів харчування, як джерела, що гарантує продовольчу безпеку суспільства (Pokhyl & Mykolaichuk, 2020).

Економічна і соціальна значимість сировини і продуктів харчування, отриманих від галузі вівчарства, визначається соціальними потребами країни, можливістю ефективного виробництва, здатністю використовувати наявні природні та матеріально-технічні ресурси.

Сучасна галузь вівчарства базується переважно на ефективному виробництві екологічно чистої продукції для переробної промисловості основними видами якої є: м'ясо, молоко. Разом з тим, вовнова продуктивність є однією із стратегічних складових сировинної безпеки країни при виробництві різноманітної продукції з неї. Цим вимогам

відповідають скоростиглі типи овець, що добре адаптуються до різних природно-кліматичних умов утримання [1].

Процес створення нових типів овець в будь-якій породі, що відповідають вимогам сьогодення, базується на селекції племінних тварин бажаних генотипів. При цьому вони можуть належати як до однієї породи, так і до різних. Успіх селекції, безперечно, залежить не тільки від спадкових якостей вихідних батьківських форм, але і правильної розробки науково обґрунтованих методів і прийомів створення перспективних типів тварин [3, 5].

До порід, що характеризуються доброю адаптивністю до різних агроекологічних умов існування, враховуючи техногенне навантаження території, та умов годівлі відноситься асканійська тонкорунна порода овець, яка разом з тим має цілий ряд недоліків пов'язаних з рівнем відтворювальної здатності, скоростиглості, кількості та якості жиропоту у вовні [4].

В товарних господарствах дана порода не відповідає інтенсивному веденню сільськогосподарського виробництва через низьку плідність – 120-125 % та надмірну тонку і коротку вовну, що характерно для тварин ніжного екстер'єрно-конституціонального типу.

Ефективне виробництво в галузі вівчарства можливе лише за рахунок наявності поліестричних тварин, що характеризуються скоростиглістю, значним рівнем м'ясності з відповідними характеристиками якості вовнового покриву (тонина, довжина, якість жиропоту).

Для того, щоб підвищити рівень продуктивних ознак (плідність, м'ясність, молочність), а також поліпшити фізико-технічні властивості вовни у овець даної породи, необхідно кардинально змінити напрямок селекційного процесу. При чистопородному розведенні, на основі відбору і підбору особин з значним рівнем зазначених продуктивних ознак це тривалий процес, що не задовольняє вимогам сьогодення. Більш раціональним є шлях проведення міжпородного схрещування з використанням в цьому процесі плідників інтенсивних м'ясних порід, які за особливостями фенотипових ознак, більш наближені до вихідної материнської породи [5, 6, 7].

Виведення нового типу асканійських овець з мериносовою вовною пониженої тонини 60-64 якості і довжиною 9-10 см здійснюється за наступною схемою. В господарствах різних форм власності, що утримують та збільшують в кількості овець даної породи, частину тонкорунних маток, що відповідають вимогам I класу, використовуючи метод лапороскопії, штучно запліднювали спермою баранів-плідників порід: шароле (Ш), мериноландшаф (Мр), Блю-де-Мейн (БМ).

При цьому умови утримання та годівлі – загально технологічні та відповідали вимогам прийнятим при утриманні овець.

Дослідження показали, що отримані помісі від різних варіантів схрещування значно відрізняються один від одного за рядом селекційних ознак. Кращими показниками життєздатності, росту і розвитку характеризується помісний молодняк від баранів-плідників мериноландшаф і шароле. Помісі F₁ (АС x Мр) за екстер'єрно-конституціональним типом ухиляються в бік батьківської основи. Вони мають міцний тип тілобудови, комолі, рівень плідності 160-165 %, тоді як помісі (АС x Ш) – мають приземистий тип тілобудови, широко тілі, плідність 145-152 %.

За підсисний період ягнята помісі, отримані за рахунок різного поєднання порід росли більш інтенсивно, ніж чистопородні однолітки.

За якістю вовни у досліджуваних груп овець спостерігається зрушення тонини в бік бажаного типу з тониною 60-64 якості. Найбільше число молодняку з бажаними характеристиками вовнового покриву виявилось серед помісей від баранів-плідників Шароле і Блю-де-Мейн.

За природної довжини вовни помісі від баранів мериноландшаф перевершували нащадків інших баранів на 15-18 %.

Найбільший настриг вовни в чистому волокні мали помісі, отримані від баранів шароле і Блю-де-Мейн. Характерно відзначити, що кількість і якість жиропоту в чистій знежиреній вовні у всіх помісних груп овець значно краще, ніж у тонкорунних однолітків, де його надлишкова кількість.

Надалі диференційоване використання різних помісей, з урахуванням кровності і породності, дозволить отримати новий заводський тип тонкорунних овець більш скоростиглих, що мають підвищений рівень м'ясності з відповідною тониною вовни та придатних до інтенсивного використання в степовій зоні України.

Список використаних джерел:

1. Похил, В. І., Лесновська, О. В. (2013). Особливості росту і розвитку овець різних генотипів. *Тваринництво України*, 11, 7-10.
2. Похил, В. І., & Гончаров, А. О. (2012). Особливості росту та розвитку молодняку інтенсивних генотипів різного походження. *Науковий вісник Асканія-Нова*, (5 (1)), 164-170.
3. Похил, В. І., & Завийборода, Д. І. (2012). Шляхи покращення продуктивних ознак в тонкорунному вівчарстві. *Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім. Гжицького*, (14, № 3 (3)), 158-163.
4. Похил, В. І., & Завийборода, Д. І. (2013). Племінна робота у тонкорунному вівчарстві при формуванні м'ясності. *Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені СЗ Гжицького*, 15(3-3).
5. Похил, В. І., Похил, О. М., Лінський, О. В., & Голинська, О. Ю. (2017). Промислове схрещування у вівчарстві за участі породи шароле. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва*, (271), 148-157.
6. Похил, В. І., & Лесновська, О. В. (2017). Ефективність промислового схрещування у вівчарстві. *Вівчарство та козівництво*, (2), 138-147.
7. Pokhyl, V. I., Mykolaichuk, L. P. (2020). Methodological fundamentals of the creation of specialized meat branch in sheep breeding of the Dnipro region Scientific developments of Ukraine and EU in the area of natural sciences. Riga: Izdevniecība «Baltija Publishing», 581-597. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-73-0/2.10>